

# “On Kıta Bir Vatan, İlelebet İstiklal” İSTİKLÂL MARŞI 102. YAŞINDA

“Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasin.”  
Mehmet Akif ERSOY

M E S E M



B Ü L T E N İ

Bülten Tarihi:

12.03.2023

Sayı:1

Nispetiye Mesleki Eğitim Merkezi Bülteni – Tarih Dosyası

## İSTİKLÂL MARŞIMIZIN KABULÜNÜN 102. YILI VE MEHMET AKİF ERSOY

“O şiir bir daha yazılmaz... Onu kimse yazamaz... Onu ben de yazamam... Onu yazmak için o günleri yaşamak lazım. O şiir artık benim değildir. O, milletin malıdır. Benim millete karşı en kıymetli hediyem budur... Allah bir daha bu millete bir İstiklâl Marşı yazdırmasin!.. ” Mehmet Akif Ersoy

İstiklal Marşı'mızın Kabulü :



12 Mart 1921 tarihinde kabul edilen İstiklal Marşı, Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un yazdığı dizelerle kayıtlara geçti. İşgal altında geçen yıllarda, halkın ve ordunun moral gücünü arttıracak düşünülerek marş yarışması düzenlenmiştir. Yarışma sonucunda yazılan dizeleri inceleyen Milli Eğitim Bakanlığı, Bakan Hamdullah Suphi aracılığıyla Mehmet Akif Ersoy'a yarışmaya katılması konusunda teklifte bulunmuştur. Milli Şair Mehmet Akif Ersoy'un İstiklal Marşı karşılığında tek bir şartı vardır; ödül almamak.

İstiklal Marşı, kayda ilk geçtiği günün üzerinden 102 yıl geçmesinin ardından dizeleriyle ve Mehmet Akif Ersoy'un 'Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasin' sözleriyle yürekleri kabartmaya devam ediyor.

**İşte, İstiklal Marşı'nın kabulü ve o günlerde yaşananlar;**

23 Nisan 1920' de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılır. 1920 yazı içinde ülke topraklarının büyük bir bölümü işgal altındadır. Ankara düzenli bir ordu kurma çalışmaları içindedir. İstanbul Hükümeti Mondros Ateşkes hükümleri gereğince orduyu terhis etmiştir. Yeni bir ordu kurma çalışmalarında ise sayısız güçlüklerle karşılaşmaktadır.

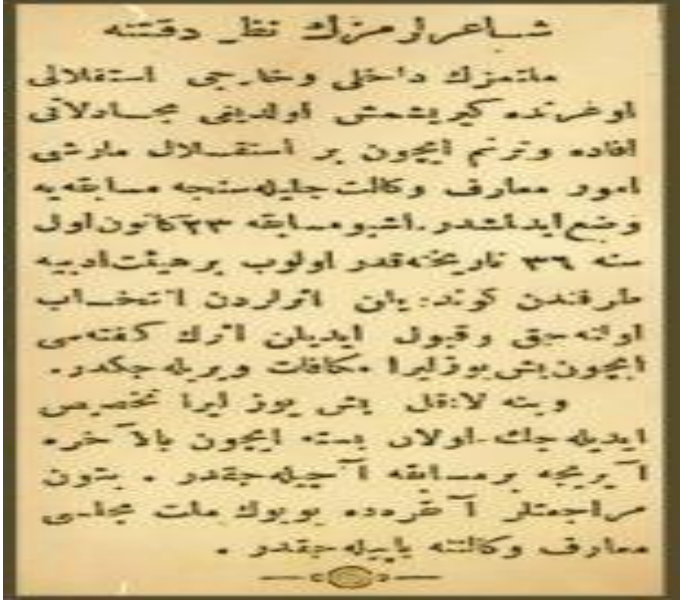
Meclis hükümeti yeni bir ordu kurarken bu orduyu ayakta tutacak, ona moral verecek güçleri de harekete geçirme çabasıdır. Yayınlanan gazeteler halkı işgal güçlerine karşı direnmeye, birlik olmaya, cesaret vermeye uğraşmaktadırlar. Gazete ve dergilerden önemli miktarları hükümet tarafından satın alınarak cephelere yönlendirilmekte, mitingler düzenlemekte ve camilerde vaazlar verilmektedir. İstiklal Marşı da halkın ve ordunun moral gücünü yükselteceği düşünülerek gündeme getirilmiştir.

## İSTİKLAL MARŞI İÇİN

### GAZETELERDE DUYURU YAPILDI

Dönemin eğitim bakanı Rıza Nur hatıralarında marş yarışmasını kendisinin açtığını yazar: "Yüce ihtilal ve savaş günleri. Böyle zamanlarda milletler en güzel milli marşlarını yaparlar. Bir milli marşın güfte ve bestesini yapana beş yüz lira maddi mükafat vereceğimi ilan ettim."

Yarışma 25 Ekim 1920 tarihli Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde şöyle ilan edilir:



"Şairlerimizin dikkatine:

Milletimizin dahili ve harici İstiklal uğruna girişmiş olduğu mücadeleyi ifade ve terennüm için bir İstiklal Marşı. Umur-u Maarif Vekili Celilesi'nce müsabakaya vazedilmiştir. İşbu müsabaka, 23 Kanun-u evvel sene 36 tarihine kadar olup bir heyeti edebiyat tarafından, gönderilen eserler arasından intihap edilecektir ve kabul edilen eserin güftesi için beş yüz lira mükafat verilecektir.

Ve yine laakal beş yüz lira tahsis edilecek olan beste için bilahare ayrıca bir müsabaka açılacaktır. Bütün müracaatlar Ankara'da Büyük Millet Meclisi Maarif Vekaletine yapılacaktır."

Büyük Millet Meclisine ve Mustafa Kemal'e muhalif Peyami Sabah gazetesi "Milli marş tanzim ediyeler" başlığı ile verdiği haberde "Dün gelen Anadolu gazetelerinde Ankara Maarifi vekaletinin garip bir ilanı nazarı dikkatimizi cezp etti." sözleriyle okuyucularına duyurur.

### MEHMET AKİF MARŞ YAZMA KONUSUNDA İKNA EDİLİYOR

Son şiir gönderme tarihi olan 23 aralık 1920' den sonra Eğitim Bakanlığı güfteleri incelemiş ancak içlerinde İstiklal Marşı olabilecek bir eser bulamamıştır. Bakan Hamdullah Suphi, Mehmet Akif'in marşa ödül koyulması nedeniyle katılmadığını öğrenince şaire yazdığı mektupta ödül konusunun uygun bir şekilde çözümlenebileceğini ve yarışmaya katılmasını belirtir:

"Pek aziz ve muhterem efendim; İstiklâl Marşı için açılan müsabakaya, iştirak buyurmamalarındaki sebebin izalesi için pek çok tedbirler vardır. Zat-ı üstadanelerinin matlup şiiri vücuda getirmeleri, maksadın husulü için son çare olarak kalmıştır. Asil endişenizin icap ettirdiği ne varsa hepsini yaparız. Memleketi bu müessir telkin ve tehyic [heyecanlanma] vasıtasından mahrum bırakmamızı rica ve bu vesile ile en derin hürmet ve muhabbetimi arz ve tekrar eylerim efendim."

5 Şubat 1337 [1921],  
Umur-u Maarif Vekili  
Hamdullah Suphi

Mehmet Akif, Büyük Millet Meclisinde Burdur Milletvekilidir.

İlk şiirlerini okul sıralarında kaleme alan Akif, meşrutiyet ilân edilince de İttihat ve Terakki Partisine girer. Birkaç ay sonra da Darülfunun edebiyat müderrisliğine getirilir.

Akif 1908' de açılan fikir ve sanat hareketinin içinde yer alarak daha önceleri yayımlayamadığı şiirleri Sebilürreşat'ta yayınlamaya başlar. Bu ilk şiirlerinde İstanbul'daki sefaleti gerçekçi bir biçimde betimler. İlk kitabı 1911' de Safahat adıyla yayımlanan Akif'in ikinci kitabı olan "Süleymaniye Kürsüsünde 1912 de üçüncüsü "Hakkın Sesleri" 1913' te , dördüncüsü "Fatih Kürsüsünde aynı yıl, beşincisi " Hatıralar" 1917' de yayımlanmıştır. İstiklal marşını yazdığı sıralarda altıncı kitabı olan " Asım" üzerinde çalışmaktadır.

Şiirlerinde, imparatorluğun kaybettiği topraklar için gözyaşı dökken Akif, milleti birleşmeye, hayasız saldırılara karşı koymaya çağırır. Akif 1912 yılı sonlarında askerleri şevke getirmek için bir marş yazar:

Cenk Şarkısı.

10 dörtlükten oluşan bu manzume Sebilürreşat dergisinde yayımlanır.

Ey sürüden arta kalmış yiğit!  
Arkadaşın gitti, yetiş sen de git.  
Bak ne diyor cedd-i şehidin işt;  
Durma git evladım, uğurlar ola!  
Durma git evladım açıktır yolun.  
Cenge sıvansın o bükülmez kolun;  
Süngünü tak ön safa geçmiş bulun.  
Uğrun açık olsun uğurlar ola!  
Yerleri yırtan sel olup taşmalı,  
Dağ demeyip, taş demeyip aşmalı!  
Sendeki coşkunluğa el şaşmalı.  
Haydi git evladım, uğurlar ola!  
Düşmana çiğnetme bu toprakları,  
Haydi kılıçtan geçir alçakları!  
Leş gibi yatsın kara bayrakları,  
Kahraman evladım uğurlar ola!

### ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNİ YAZDI

Almanların daveti sonucunda Aralık 1915'te Osmanlı Hükümeti Almanya'daki Müslüman esirler arasında İngilizlerin aleyhine propaganda yapmak için gönderdiği

birkaç kişinin içinde Mehmet Akif de vardır. Akif Almanya' da bulunduğu sırada ünlü şiiri Çanakkale Şehitlerini yazar.

1920 yılı ocak ayında Mehmet Akif, Kuvayı Milliye' nin Ege' deki merkezlerinden Balıkesir' e gider. Akif burada halktan aradaki ayrılık nedenlerini kaldırmalarını, düşmanlara karşı birleşilmesini isteyip, halkı yurt savunmasına çağırır.

“Artık burada duracak zaman değildir, gidip çalışmak lazım, bizim tarafımızdan halkı tanvire ihtiyaç varmış, çağırıyorlar, mutlaka gitmeliyiz” diyen Akif meclisin açıldığı günlerde Ankara' ya gelir. Meclisin önünde Akif'le karşılaşan Mustafa Kemal “ Sizi bekliyordum efendim, tam zamanında geldiniz.” der.



Akif Ankara' ya geldiğinde Anadolu iç isyanlarla karşı karşıyadır.

Kurtuluş Savaşı sürerken Akif Kastamonu camilerinde yaptığı konuşmalarda Müslümanların birliğe, düşmana karşı savaşılmaya ve mücadeleye çağırır. Bu konuşmaların yayımlandığı dergi ve gazeteler Anadolu' nun bütün illerinde, sancaklar ve kazalardaki idarecilerle toplantı yerlerinde okutturulur.

Kitaplar, broşürler şeklinde yeniden basılarak cephelere, köylere dağıtılır.

24 Aralık 1920' de Kastamonu' dan Ankara' ya gelen Mehmet Akif ve Eşref Edip, Mustafa Kemal tarafından davet edilirler. İstasyondaki çalışma yerinde bir saat kadar süren bir görüşmeden sonra Mustafa Kemal şöyle der:

“Kastamonu' daki vatanpervane mesainizden çok memnun oldum. Sevr Muahedesi' nin memleket için ne kadar feci bir idam hükmü olduğunu Sebilürreşat kadar hiçbir gazete memlekete neşretmedi. Manevi cephemizin kuvvetlenmesine Sebilürreşat' ın büyük hizmeti oldu. İkinize de bilhassa teşekkür ederim.

Aralık 1920 sonlarına doğru Ankara'ya gelen Akif eğitim bakanı Hamdullah Suphi ' nin 5 şubat 1921 tarihli mektubuyla aldığı İstiklal Marşı siparişi için şimdilerde

müze olan Hacettepe' nin arkasındaki Tacettin Dergahındaki odasına çekilerek marşı yazmaya başlar.

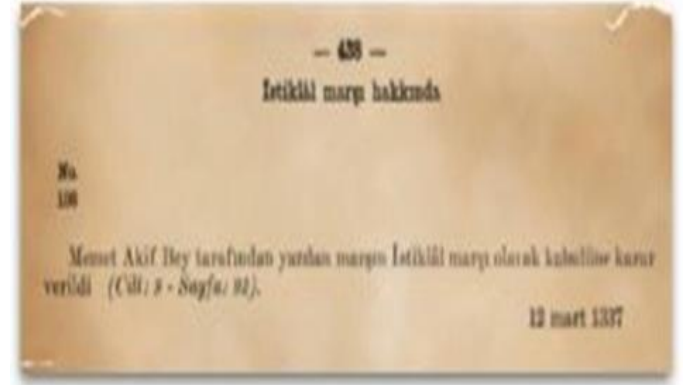


### İSTİKLAL MARŞI 12 MART 1921'DE KABUL EDİLİYOR

İstiklal Marşı 17 şubat 1921 tarihinde Hakmiyeti Milliye Sebilürreşat'ta yayınlanır. Açık Söz gazetesi ise marşı süslü bir çerçeve içinde birinci sayfaya koyarken şu açıklamayı yapar:” Her mısradaki Türk ve İslam ruhunun ulvi mübarek hisleri titreyen bu abide-i sanatı, kemal-i hürmet ve mübahatla (övünçle) derc ediyoruz.

İlk yayınından 12 gün sonra da Konya' da Öğüt gazetesinde yer alan İstiklal Marşına karşı Anadolu gazetelerinin olumlu bir yaklaşım içinde oldukları görülmektedir.

Çok beğenilen bu şiir seçilen 6 şiire ilave olarak yarışmaya katılmıştır. “Kahraman ordumuza” ithaf ettiği şiirde, şair Kurtuluş Savaşı'nın kazanılacağına olan inancını, Türk askerinin yürekliliğine ve özverisine güvenini, Türk ulusunun bağımsızlığa, Hakk'a, yurduna ve dinine bağlılığını dile getirmiştir. Ön elemeyi geçen yedi şiir 12 Mart 1921'de Mustafa Kemal'in başkanlığını yaptığı meclis oturumunda tartışmaya açıldı. Mehmet Akif'in şiiri meclis kürsüsünde Hamdullah Suphi Bey tarafından okundu. Şiir okunduğunda milletvekilleri büyük bir heyecana kapıldı ve diğer şiirlerin okunmasına gerek görülmedi. Mehmet Akif'in şiiri coşkulu alkışlarla kabul edildi.



Paltosu olmayan Akif kazandığı beş yüz liralık ödülü yoksul kadın ve çocuklarına iş öğretmek için kurulan “Darülmesai “ ye bağışlar. Millî Eğitim Bakanlığı'nın kararıyla Ali Rıfat ÇAĞATAY (1867–1935) marşı bestelemesiyle marş okullara duyuruldu.

1924'ten 1930'a kadar marş bu beste ile çalındı. Daha sonra bu bestenin yerini Cumhurbaşkanlığı Orkestrası şefi Zeki ÜNGÖR'ün 1922'de hazırladığı beste aldı. Bugün halen o besteyi kullanıyoruz. Şiirin bütünü, dörtlükler halinde yazılmış kırk bir dizedir. İşte Marşın 10 kıtası ;

### İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;  
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.  
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;  
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!  
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?  
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,  
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.  
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!  
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;  
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;  
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.  
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir îmânı boğar,  
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;  
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.  
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...  
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!  
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.  
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;  
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?  
Şühedâ fişkırarak, toprağı sıksan şühedâ!  
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,  
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:  
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!  
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli  
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder –varsa- taşım;  
Her cerâhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,  
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;  
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;  
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.  
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:  
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;  
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Akif Ersoy



Görselde; 21 Mart 1921 Tarihli Resmi Gazete'nin ilk sayfasında yer alan İstiklal Marşımız.



Görsel: Açık Söz Gazetesi'nde İstiklâl Marşı'mız.

“HAKKIDIR, HÜR YAŞAMIŞ BAYRAĞIMIN HÜRRİYET;  
HAKKIDIR HAKKA TAPAN MİLLETİMİN İSTİKLAL!..”

“ON KITA BİR VATAN, İLELEBET İSTİKLAL”